

بررسی انتقادی فلسفه اخلاق ریچارد هیر

یا

مکتب توصیه‌گرایی

نویسندگان:

دکتر رضا تقیان‌ورزانه

دکتر بهادر نامدارپور

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

www.ketabo.ir

نامدارپور، بهادر، ۱۳۴۷ -
نظری تقیان ورزنه، رضا، ۱۳۴۴ -
بررسی انتقادی فلسفه اخلاق ریچارد هیر، یا، مکتب
توصیه‌گرایی / نویسندگان رضا تقیان ورزنه،
بهادر نامدارپور.

تهران: موسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی
الهدی، ۱۴۰۰.

۲۳۶ ص: جدول: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

۹۷۸-۹۶۴-۴۳۹-۸۲۶-۱

فیبا

کتابنامه: ص. ۲۲۳ - ۲۲۶.

هیر، ریچارد مروین، ۱۹۱۹ - م. -- دیدگاه درباره اخلاق

Hare, Richard Mervyn -- Views on ethics

اخلاق -- فلسفه

Ethics -- Philosophy

نامدارپور، بهادر، ۱۳۴۷ -

موسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی

BJ۱-۱۲

۱۷۰

۸۴۷۷۵۶۹

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

بررسی انتقادی فلسفه اخلاق

ریچارد هیر

یا مکتب توصیه‌گرایی

نویسندگان: دکتر رضا تقیان ورزنه -

دکتر بهادر نامدارپور

صفحه‌آرا: ته‌مین میرطالب‌زاده

طراح جلد: سیدابمان نوری‌نجفی

ناشر: موسسه فرهنگی، هنری و انتشارات

بین‌المللی الهدی

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰ ه. ش

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۳۹-۸۲۶-۱

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر (ع) - نبش خیابان

فاطمی - شماره ۱۹۳۸ - ساختمان معاونت امور

بین‌الملل - طبقه دوم

کدپستی: ۱۴۱۵۸ - ۹۳۹۱۷

تلفن: ۸۸۸۹۵۰۰۳ - ۸۸۹۳۴۳۰۳ - ۰۲۱

نمابر: ۸۸۹۰۲۷۲۵

کلیه حقوق برای «ناشر» محفوظ است.

مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی
Alhoda International, Cultural, Artistic and
Publishing Institution

دارالهدی الثقافية والفنية للنشر الدولي

Tehran - Postal Code: 14158-93917

www.alhoda.ir

Tel: +98 21 88895003 - 88934303

فهرست مطالب

۷	مقدمه ناشر
۱۱	مقدمه مؤلف
۱۵	فصل اول: کلیات پژوهش
۱۵	۱-۱. موضوع پژوهش
۱۵	۲-۱. ضرورت پژوهش
۴۰-۱	جایگاه مکتب توصیه‌گرایی هیر در
۱۷	فلسفه‌ی اخلاق غرب
	فصل دوم: مبانی و فضای پیدایش مکتب
۱۹	توصیه‌گرایی هیر
۲۰	۱-۲. درباره‌ی هیر و آثار او
۲۹	۲-۲. مبانی مکتب توصیه‌گرایی هیر
	۳-۲. تأثیر جریان‌های فکری گذشته در مکتب
۲۳	توصیه‌گرایی هیر
	۴-۲. مکتب توصیه‌گرایی هیر ذیل کدام یک از
۵۹	انواع مکاتب اخلاقی قرار می‌گیرد؟
	۱-۴-۲. تقسیم مکاتب اخلاقی براساس مسأله‌ی
۵۹	معنا
۵۹	۱-۱-۴-۲. دیدگاه‌های شناخت‌گرا
۶۰	۲-۱-۴-۲. دیدگاه‌های ناشناخت‌گرا
	۲-۴-۲. تقسیم مکاتب اخلاقی براساس مسأله‌ی
۶۰	حقیقت
۶۱	۱-۲-۴-۲. دیدگاه‌های واقع‌گرا
۶۲	۲-۲-۴-۲. دیدگاه‌های ناواقع‌گرا
۶۳	۳-۴-۲. تطبیق دیدگاه‌ها درد و تقسیم‌بندی فوق
	۴-۴-۲. نظر هیر درباره‌ی تقسیم‌بندی مکاتب
۶۳	اخلاقی

۶۹	فصل سوم: هیر و مکاتب اخلاقی رایج قرن بیستم
۶۹	۱-۲. مکتب اخلاقی طبیعت‌گرایی
۶۹	۱-۱-۲. طبیعت‌گرایی چیست؟
۷۶	۲-۱-۲. ارزیابی مغالطه‌ی طبیعت‌گرایانه
۷۶	۱-۲-۱-۲. تبیین و نقد دلیل «مور»
۸۲	۲-۲-۱-۲. تبیین و نقد دلیل «ایر»
۸۶	۳-۲-۱-۲. تبیین و نقد دلیل «استیونسون»
	۴-۲-۱-۲. تبیین و نقد نظر هیر درباره‌ی
۸۹	طبیعت‌گرایی
۱۱۴	۲-۳. مکتب اخلاقی شهودگرایی
۱۱۸	۳-۳. مکتب اخلاقی احساسگرایی
	فصل چهارم: جایگاه عقلانیت در مکتب
۱۲۳	اخلاقی توصیه‌گرایی هیر
۱۲۸	۱-۴. امکان استدلال در اخلاق از دیدگاه هیر
۱۵۵	۲-۴. روش استدلال اخلاقی از دیدگاه هیر
۱۷۴	۳-۴. سطوح و مراتب استدلال اخلاقی
	فصل پنجم: عینیت و ذهنیت در فلسفه‌ی
۱۹۱	اخلاق هیر
	۱-۵. مقایسه‌ی مسئله‌ی عینیت و ذهنیت از
۱۹۱	دیدگاه راولز و هیر
۱۹۱	۱-۱-۵. طرح مسأله
۱۹۳	۲-۱-۵. عینیت در مکتب اعتبارگرایی جان راولز
	۳-۱-۵. نقد دیدگاه شهودگرایانه درباره‌ی
۱۹۶	عینیت حقایق اخلاقی
	۴-۱-۵. عینیت از دیدگاه مکتب توصیه‌گرایی
۱۹۹	هیر
	۵-۱-۵. ملاک‌های عینیت در اخلاق از دیدگاه
۲۰۴	هیر
۲۰۵	۶-۱-۵. مقایسه و نتیجه‌گیری
	۲-۵. نقش آموزه‌ی بلیک در ذهنیت‌گرایی
۲۰۷	مکتب توصیه‌گرایی
۲۱۰	۱-۲-۵. تبیین دیدگاه هیر
۲۱۲	۲-۲-۵. نقد دیدگاه هیر
۲۱۴	خلاصه و نتایج
۲۲۳	منابع و مآخذ

مقدمه ناشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله: «أَحَبُّكُمْ إِلَيَّ اللَّهُ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا»؛ محبوب‌ترین شما در نزد خدا، خوش‌اخلاق‌ترین شماست.

جهان امروز شاهد دستاوردهای شگرف علمی و فناورانه در عرصه‌های مختلف است. انسان مدرن به لطف استفاده از ابزارهای نوین ساخته‌ی دست دانشمندان و خبرگان علوم تجربی و مهندسی، برای مهار قدرت‌های طبیعت امکاناتی را در اختیار دارد که حتی رؤیاپردازی درباره‌ی آنها هم برای نسل‌های گذشته دشوار می‌نموده است. در سایه‌ی همین امکانات است که ساکنین امروز کره‌ی خاکی بسیار ساده‌تر از گذشته زندگی می‌کنند. حال این پرسش پیش می‌آید که آیا انسان امروزی که توانایی ابزاری و فناورانه‌ای بیشتر از پدران خویش دارد، از اجداد خویش خوشبختی و سعادت‌مندی بیشتری ادراک می‌کند؟ اندکی مذاقه در وضعیت کنونی جهان هر خردمندی را به پاسخی منفی به این سؤال رهنمون می‌سازد. اما چرا؟ مگر نه این است که اهالی جوامع امروزی بیشتر از پیش می‌کارند و بیشتر درو می‌کنند؟ مگر راحت‌تر و سریع‌تر از قبل سفر نمی‌کنند؟ آیا هنوز اسیر سرما و گرمای بی‌امان هستند؟ آیا بیماری‌های همه‌گیر نسل بشر را مانند گذشته تهدید می‌کند؟ آیا

انسان نمی‌تواند موفقیت بسیاری از کارها حتی ازدواج و طلاق و پیروزی و شکست را پیش‌بینی کند؟ و هزاران سؤال دیگر که پاسخشان دال بر زندگی راحت‌تر انسان مدرن است، اما پرسش نخستین را پاسخ نمی‌دهد؟ چرا انسان علیرغم زندگی آسوده‌تری که امروزه دارد، اگر نه کم‌تر، به اندازه‌ی گذشتگان احساس سعادت‌مندی و خوشبختی نمی‌کند؟

برای پاسخ به این پرسش چالش‌برانگیز باید از زاویه‌ای دیگر به زندگی امروز بشر نگریست و آن را از بعدی متفاوت بررسی نمود. بشر امروز به قدری از دستاوردهای تکنولوژیک خود سرمست است که دیگر به اندازه‌ی گذشته به امور غیرمادی توجهی ندارد و به آنها نمی‌پردازد. انسانی که پا بر کره ماه گذاشته، سودای سفر به مریخ دارد، بر ژنتیک تسلط یافته و در چشم بر هم زدنی پیامی را از نقطه‌ای از گیتی به نقطه‌ای دیگر می‌فرستد، غره از این دستاوردها چنان می‌پندارد که راه سعادت و خوشبختی را یافته است. غافل از این که احساس خشنودی از زندگی را باید جایی دیگر جست و معنای زندگی را باید طوری دیگر یافت. به بیان دیگر، بشر برای سعادت‌مندی فردی و اجتماعی نیازمند پیشرفتی همگن در تمامی ابعاد زندگی فردی و اجتماعی خویش است. پیشرفت در ساخت ابزارها و رام کردن نیروهای طبیعت توسط اولاد آدم در سایه‌ی اخلاقیات و معنویت است که آبادانی و سعادت و نیکی و کامکاری همه جانبه برای نوع بشر به ارمغان خواهد آورد. حال آن که بشر به کل این مهم را رها کرده و تمام هم و غم خویش را معطوف و مصروف امور دنیوی نموده است. طرفه این که دانشمندان و اندیشمندانی که اندکی به این مقولات می‌پردازند، معنویت را به کناری می‌نهند و در تلاش هستند تا با دانش بشری خویش که هم نقص مطلق دارد و هم نقص نسبی، اخلاقیات را تبیین، توصیف و توصیه کنند.

مؤسسه‌ی فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی که سابقه‌ای درخشان و طولانی در انتشار کتب و نشریات به زبان‌های فارسی و غیرفارسی دارد، مفتخر است نوشتار پیش رو با عنوان «بررسی انتقادی فلسفه‌ی اخلاق ریچارد هیر یا مکتب توصیه‌گرایی» را در مجموعه‌ی «نظریه‌ی نجات در

الهیات شیعه» به طبع برساند تا سهمی هر چند اندک برای تعالی معنویت و اخلاق در جامعه‌ی جهانی و ایرانی داشته باشد. نگارندگان این مقاله که از اساتید و خبرگان فلسفه‌ی اخلاق هستند، فقدان ادبیات پژوهشی در زبان فارسی درباره‌ی مکتب توصیه‌گرایی را درک کرده‌اند، و با علم به نیاز عمیق علاقمندان به این حوزه‌ی موضوعی این اثر ارزشمند را تنظیم نموده‌اند. مکتب توصیه‌گرایی ریچارد هیر اگرچه عمدتاً بر فرا اخلاق تمرکز دارد، اما بررسی آرا و اندیشه‌های این پژوهشگر و صاحب‌نظر برای علاقمندان به اخلاق هنجاری و اخلاق توصیفی نیز جذاب و مفید است.

محمد اسدی‌موحد

مدیرعامل

www.ketab.ir